

Tlak občanské společnosti přinesl výsledek: lidem nejen v okolí prachovické cementárny se bude lépe dýchat

26.2.2025 - | Arnika

Lidé žijící v okolí Prachovic si od roku 2017 stěžovali na chemický zápach a zhoršenou kvalitu vzduchu, která byla v závislosti na směru větru patrná ze směru od místní cementárny společnosti Cemex. Přestože místní - a zejména Spolek Herout Heřmanův Městec - na problém opakovaně upozorňovali státní instituce, včetně České inspekce životního prostředí (ČIŽP), Ministerstva životního prostředí (MŽP) a Pardubického kraje, problém se bez účinného řešení táhl celé roky. Úřady například často tvrdily, že věc nespadá do jejich kompetence, a problém si mezi sebou přehazovaly jako horký brambor.

V roce 2021 se mohla situace ještě zhoršit. Cementárna už tehdy vypouštěla víc škodlivin, než je podle odborníků přijatelné, a přesto chtěla jejich množství ještě zvýšit, a to na 80 mg/m³. To by znamenalo osminásobné překročení limitů, které jsou pro tento typ zařízení doporučovány a splňovány například v jiných evropských zemích. Mezi organické látky (TOC), které cementárna vypouští, přitom patří například i benzen, známý svou toxicitou a tím, že může přispívat k rozvoji rakoviny. Do roku 2022 patřila cementárna k největším znečišťovatelům Česka touto látkou - v roce 2021 jí vypustila téměř osm tun.

Snížení limitu: výsledek občanského tlaku

V roce 2022 vydalo MŽP, na základě občanského tlaku a odborných připomínek Spolku Herout a Arniky, rozhodnutí o možné podjatosti pardubického krajského úřadu. Rozhodování o zvýšení emisního limitu pro cementárnu bylo předáno Krajskému úřadu Kraje Vysočina, který po vyjádření cementárny, že po výměně jedné ze vstupních surovin je schopna stávající limit dodržet, řízení zastavil. Cementárna následně na konci roku 2024 sama požádala o snížení emisního limitu na 20 mg/m³, ale v průběhu řízení jí byl konečný limit snížen ještě více, na 10 mg/m³. Tato hodnota odpovídá doporučením vedoucím k šetrnějšímu provozu zařízení a přibližuje tak provoz cementárny evropským standardům.

"Za stavu, kdy nás vysocí státní úředníci několik let chlácholili, že se hledá příčina výskytu obtěžujícího zápachu, či když nám jeden řekl, že nás chápe, ale že nemáme jako občané šanci s tím něco udělat, jsme rádi, že jsme dosáhli toho, abychom se v krásném koutu naší země nemuseli bát větrat naše obydlí a že v létě zase můžeme spát při otevřeném okně," říká Karel Marel ze Spolku Herout.

„Jde o jasný důkaz, že občanská angažovanost a účast veřejnosti v rozhodovacích procesech má smysl. Bez tlaku místních a Spolku Herout by se situace pravděpodobně nezlepšila, nebo by dnes byla dokonce ještě horší. To, že se dnes lidem u Prachovic dýhá lépe, je především jejich zásluhou,“ doplňuje ho vedoucí kampaně Arniky Nespaluj, recykluj! Sarah Ožanová.

Co bude dál?

Případ prachovické cementárny dobře ukazuje, proč je důležité, aby se lidé zajímali o dění kolem sebe a zapojovali se do rozhodování. Právě díky aktivním občanům a aktivitě místního spolku se v tomto případě podařilo prosadit opatření, která nejen chrání zdraví obyvatel, ale i životní prostředí.

Je skvělé vidět, že když se lidé ozvou, mohou dosáhnout skutečných změn k lepšímu – i když jednání s úřady může být zdlouhavé a náročné.

V současné době stále probíhá proces posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) související se zahloubením prachovického lomu. I to může mít negativní dopady na přírodu a především vodní zdroje v okolí. Dokumentace k záměru byla, pod vlivem řady kritických připomínek Arniky a Spolku Herout, ale i dalších obcí a subjektů, vrácena Ministerstvem životního prostředí oznamovateli třikrát k přepracování. Arnika upozorňuje, že plán stále obsahuje vážné nedostatky – hlavně v tom, jak cementárna hodnotí dopady na zdraví lidí a kvalitu ovzduší ve svém okolí. Arnika a Spolek Herout budou nadále situaci bedlivě sledovat a usilovat o to, aby případné další změny v provozu cementárny splňovaly alespoň minimální standardy běžné v Evropě.

(Pro více informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript. , +420 606 727 942)

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/tlak-obcanske-spolecnosti-prinesl-vysledek-lidem-nejen-v-okoli-prachovicke-cementarny-se-bude-lepe-dychat>